

Geachte heer Berg

Bijgevoegd de gecombineerde opmerkingen van Nederlandse Faunabeheereenheden als input voor de consultatieronde voor de uitvoeringsregelgeving van de Wet natuurbescherming (Wn): ontwerp-Besluit natuurbescherming (Bn) en ontwerp-Regeling natuurbescherming(Rn).

Met vriendelijke groeten,
Mariette Huber (FBE Zuid-Holland) & Alfred Melissen (FBE Limburg)

Algemeen

1. Vanuit het gezichtspunt van gecoördineerd faunabeheer zoals dat in Nederland door de diverse faunabeheereenheden de afgelopen jaren is uitgevoerd, kunnen er ten aanzien van de invulling van het Besluit en de Regeling bij de nieuwe Wet natuurbescherming een aantal aanvullingen gemaakt worden, waardoor de gewenste en beoogde uitvoering in de praktijk effectiever, duidelijker en eenvoudiger kan worden, conform het gesteld in de Memorie van Toelichting (blz 155, 7.3.1. Inleiding, 1^e alinea): “...*voorziet dit wetsvoorstel in regels over het effectief voorkomen en bestrijden van schade, het deskundige gebruik van middelen en over goed jachthouderschap*”. Onderstaande punten zijn naar voren gekomen bij de evaluatie van het gevoerde beheer over de afgelopen periode vanuit diverse bij de FBE aangesloten geledingen.

Middelen algemeen

2. Mistnet ook opnemen als middel om vogels te mogen vangen: is gewenst voor het vangen van vogels in gebouwen (bijv. bij de productie van voedingsmiddelen of geneesmiddelen, in ziekenhuizen e.d.) / zie ook IPO lijst blz. 5;
3. De term “luchtdrukgeweren” vervangen door “lucht-, gas- en veerdrukwapens” conform de terminologie in de Wet wapens en munitie. De zin “Onder het begrip ‘geweer’, zoals gebruikt in de wet en in de onderhavige artikelen, moeten ook luchtdrukgeweren worden begrepen.” (p. 123 van de nota van Toelichting bij het Besluit) wijzigen in: “Onder het begrip ‘geweer’, zoals gebruikt in de wet en de onderhavige artikelen, moeten ook ‘lucht-, gas- en veerdrukwapens’ (zoals luchtdruggeweer en luchtdrukpistool) vallen.” GS kan bij het verlenen van vrijstelling of ontheffing afwijken van de kalibers en patronen zoals genoemd voor vuurwapens, en daarmee het gebruik van deze categorie wapens mogelijk maken.
4. In verband met o.a. beheer van ganzenpopulaties, graag een afwijkend kaliber toestaan dat net iets kleiner van diameter is dan kaliber .22, namelijk kaliber .17MHR. Redenen: Effectiever (meer trefenergie), veiliger (minder ricochet) en minder geluidoverlast > gezien het ganzenbeheer heeft het de voorkeur dat dit kaliber wordt opgenomen in artikel 3.13 van het Besluit / zie ook IPO lijst blz. 8.
5. Ter verduidelijking: In de Nota van Toelichting van het Besluit wordt aangegeven dat ook voor vogels ontheffing kan worden verleend op basis van artikel 3.26 lid 3 van de Wet ten aanzien van de regels die zijn gesteld aan het gebruik van het geweer op basis van 3.26 lid 2 van de Wet; bijvoorbeeld de regels van de artikelen 3.13 en 3.15 van het Besluit;). Dit vanwege de uitspraken van regionale rechtbanken aangaande het niet kunnen ontheffen voor gebruik geweer voor tussen zonsondergang en zonsopgang voor vogels gezien artikel 9 lid 2 van de Vogelrichtlijn.
6. In artikel 3.13 lid 4 van het Besluit is geregeld dat geweren niet voorzien zijn van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Van dit verbod kan ontheffing worden verleend. Uit de Nota van toelichting bij artikel 3.9 van het Besluit moet blijken (ter verduidelijking) dat de genoemde voorzieningen vallen onder “geweren”. De genoemde voorzieningen vallen onder de verboden van de Vogelrichtlijn. Uit artikel 3.4 van de wet vloeit voort dat deze slechts kunnen worden gebruikt als aanvullend ontheffing is verleend (van het verbod van artikel 3.4). Indien deze voorzieningen worden gezien

als zelfstandige middelen voor vangen of doden, dienen ze aan de lijst van middelen van artikel 3.9 van het Besluit te worden toegevoegd.

7. T.a.v. Artikel 3.16 lid 1 onder a Besluit. De Beneluxovereenkomst geeft de lidstaten de ruimte om de jacht toe te staan vanaf maximaal één uur voor zonsopgang en tot maximaal één uur na zonsondergang; Bij voorkeur wordt beheer en schadebestrijding in de regel toegestaan van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang. Optreden voor zonsopgang en na zonsondergang is vaak nodig vanwege het gedrag van dieren en vanwege het feit dat de uitvoerders vrijwilligers zijn die naar hun werk moeten en vanwege het feit dat optreden dan nog zonder veel publiek kan plaatsvinden. De reacties van publiek zorgen steeds meer voor het afnemen van de bereidheid om op te treden.
8. Artikel 3.3 lid 1 onder a (Besluit natuurbescherming): 3.13 moet zijn 3.12.

Vangkooien / Lokkers / Dodingsmethoden

9. Momenteel wordt aangegeven dat bij het gebruik van een vangkooi voor bijvoorbeeld zwarte kraai, kauw (of zoals ook gewenst, de spreeuw) de eventueel te plaatsen lokkers alléén gefokte exemplaren mogen zijn die van een naadloos gesloten pootring voorzien zijn. In de praktijk is hierdoor het middel vangkooi nagenoeg niet in te zetten, omdat er geen aanbod is van geringde lokdieren, omdat dit niet rendabel te realiseren is. Het kost daarom zeer veel tijd om de eerste dieren toevallig in de kooi te lokken, waarna het echte vangen pas gaat beginnen. Indien in de ontheffingvoorwaarden wordt opgenomen dat dieren die in een kooi geplaatst worden voorzien worden van voldoende beschutting, vers voedsel en water, kunnen er naast gefokte lokkers ook eerder gevangen dieren gebruikt worden als lokkers voor de volgende lichte of op een andere locatie. Hiertoe dan toevoegen in het Besluit art 9 –lid 5 sub b: “*de vogels zijn gefokt, **danwel aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet verkregen***”; De in de Memorie van Toelichting op p. 262 nader besproken mogelijkheid om vogels uit wild onttrekken en onder zich hebben op basis van ontheffing voor verstandig gebruik (Wn art 3.3 lid 4 sub 6) zou mogelijk hiervoor gebruikt kunnen gaan worden, maar aangezien hier nog geen jurisprudentie over is kan niet ingeschat worden of ontheffingen hiertoe stand zullen houden.
10. Besluit art 3.9 lid 5 sub a **toevoegen Spreeuwen** op lijst vogels te vangen in vangkooien & Regeling 3.4 3.4 lid 2 sub a: **Spreeuwen** op lijst levende lokvogels voor gebruik in vangkooien / zie ook IPO lijst blz. 3.
11. Het houden van levende lokvogels (overwinteren van eerder gevangen spreeuwen) welke gebruikt gaan worden als lokkers moet als methode ook worden toegestaan / zie ook IPO lijst blz. 6; tenzij in de toelichting wordt aangegeven dat dit geregeld wordt middels Wn art 3.3-lid 4 sub 6 (“verstandig gebruik kleine hoeveelheden vogels onder strikt gecontroleerde omstandigheden”).
12. De beperking van lid 5 onder a is te restrictief: ook levende ganzen moeten bijvoorbeeld kunnen worden gebruikt **in vangkralen**, en daarnaast spreeuwen in vangkooien. Levende lokganzen zouden ook moeten worden toegestaan vanwege de ganzenproblematiek.
13. In het Besluit wordt het vangen met lokvogels als methode genoemd. Om echter een effectief beheer uit te voeren zou het vangen en doden van vogels ook mogelijk moeten zijn met gebruikmaking van:
 - Opnamen van geluid;
 - Akoestische, mechanische en elektronische lokinstrumenten;
 - Lokvoer.
14. Het geweer en CO2 zijn vaak niet geschikt om gevangen vogels te doden. De volgende dodingsmethoden moeten kunnen worden ingezet (en moeten dus worden toegevoegd aan artikel 3.9 van het Besluit):
 - Cervicale dislocatie;
 - Decapitatie;
 - Neksteek;
 - Toebrengen lethaal hersenletsel.

Middelen in de Regeling

15. Middelen en methoden in de Regeling (artikelen 3.3 en 3.4). In de Regeling art 3.4 wordt de term “hulpmiddel” gebruikt. Een hulpmiddel wordt blijkbaar niet gezien als een middel voor vangen of doden. Kunstlicht en lokvogels worden in de toelichting (p. 24) hulpmiddelen genoemd. In het Besluit wordt als methode genoemd: “het vangen en doden met gebruikmaking van lokvogels”. Om onduidelijkheid te voorkomen, is de terminologie in Regeling en Besluit bij voorkeur gelijk. Het vangen en doden met gebruikmaking van kunstlicht en lokvogels moet dan worden toegevoegd aan artikel 3.3. Verder wordt bij voorkeur de term “hulpmiddelen” nader geduid. Zie ook hiervoor, zijn bijvoorbeeld geluiddempers ook hulpmiddelen. Het vangen en doden met behulp van andere lokmiddelen dan lokvogels (opnamen van geluid, akoestische, mechanische en elektronische lokinstrumenten en lokvoer) toevoegen aan lijst van artikel 3.3. Aangezien opnamen van geluid (bandopnemers) vallen onder de verboden middelen van de Vogelrichtlijn zal daarbij moeten worden opgenomen dat deze alleen kunnen worden gebruikt als GS ontheffing heeft verleend voor het gebruik. Verder is het nodig om een middel of methode op te nemen waarmee gevangen dieren (konijnen, kraaien, kauwen, spreeuwen) kunnen worden gedood (cervicale dislocatie, decapitatie, neksteek, toebrengen van lethaal hersenletsel).
16. Analooq aan Besluit: vangkooien ook toestaan voor spreeuwen (die provinciaal kunnen worden vrijgesteld).

Dood gevonden of zieke dieren: Onder zich hebben / Bezit / Handel / Vervoer

17. Er staat een foute verwijzing in Rn art 3.22 lid 2 sub C: bedoeld is daar waarschijnlijk te verwijzen naar Rn art 3.22 tweede lid, **onderdeel B**, onder 2. i.p.v. tweede lid, **onderdeel C**, onder 2 (nu is het een kringverwijzing).
18. Artikel 3.25 van het Besluit lijkt onvolledig, dan wel moet de tekst van de Nota van Toelichting nog worden aangepast. Pagina 66 van de Nota van toelichting geeft nu namelijk nog aan dat er ook een lid 2 en een lid 3 is. Deze onderdelen zijn waarschijnlijk vervallen en geregeld in de Regeling Rn art 3.22 lid 2 sub c (vervoer en bezit etc. van buiten schuld of medeweten gestorven dieren) en Rn art 3.22 lid 2 sub b (vervoer van zieke dieren of vervoer naar preparateur).
19. Verder is artikel 3.25 niet gebaseerd op artikel 3.38 van de wet (zoals is aangegeven in de blz. 66 van de Nota van toelichting Besluit) maar op artikel 3.21 lid 4 van de wet.

Exoten en verwilderde dieren

20. Onder de Flora- en faunawet was de intentie dat het geweer kan worden gebruikt voor het doden van exoten en verwilderde dieren zonder verdere bescherming door die wet. Wel moest gelet worden op hetgeen gesteld was in de Gezondheids- en Welzijns-wet Dieren (geen onnodig lijden). Doordat in de Ffw echter het gebruik van het geweer als middel voor het doden van exoten en verwilderde dieren niet was opgenomen als reden voor het mogen gebruiken van het geweer, was het vervolgens toch noodzakelijk dat GS hiertoe een aanwijzing deden. **In het voortraject is aangegeven dat deze omissie met de nieuwe wet zou worden gerepareerd.** Een lijst met aangewezen onbeschermdediersoorten welke met het geweer gedood mogen worden (zonder aanwijzing door GS) is noodzakelijk, anders krijgen de bedoelde diersoorten weer een gelijke status als de beschermde diersoorten, met als gevolg dat iedere aanwijzing weer tot een gang naar de rechtbank zal leiden, en er weer discussie zal zijn over de gunstige staat van instandhouding, of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn en of er eerst werende middelen of niet moeten zijn ingezet etc. Maar dat is niet beoogd: het leidt tot een verhoogde regeldruk en zo valt ook te lezen in de Memorie van Toelichting op de wet 7.4.4. / blz. 183: “*De bescherming die voor inheemse in het wild levende soorten uitgaat van de verbodsbepalingen, opgenomen in paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van het wetsvoorstel, geldt niet voor exoten. Het belang van de instandhouding van inheemse soorten, met het oog waarop deze verboden worden gesteld, is immers naar zijn aard niet toepasselijk op exoten. Exoten vallen wel onder de reikwijdte van de zorgplicht, neergelegd in het voorgestelde artikel 1.9; het zonder een redelijk doel doden of*

verwonden van dieren of ontwortelen of vernielen van planten en dergelijke is ten algemene ongewenst, ook wanneer het gaat om exoten. Ook zijn de voorgestelde wettelijke bepalingen inzake het gebruik van middelen mede van toepassing op het vangen en doden van exoten. Zo mag het geweer alleen worden gebruikt voor aangewezen exoten. En bij de toepassing van middelen voor het vangen of doden van exoten mag geen onnodig lijden aan de betrokken dieren worden toegebracht. Ook het gebruik van niet-selectieve middelen – zoals vergif – ten aanzien van exoten is niet toegestaan, voor zover op grond van de paragrafen 3.1 en 3.2 beschermde soorten ook het slachtoffer van het gebruik van deze middelen kunnen worden; het gebruik van de middelen kan dan leiden tot schending van een of meer van de verboden, neergelegd in de voorgestelde artikelen 3.1, 3.4, 3.5 en 3.9”.

21. In de Nota van toelichting op de Regeling staat op p. 3: “De onderhavige regeling voorziet in: vrijstelling van de soortenbeschermingsbepalingen in het kader van bestrijding van schade die wordt veroorzaakt door soorten die in het Besluit natuurbescherming zijn aangewezen als soorten die in het hele land schade veroorzaken, aanwijzing van bij die bestrijding te gebruiken middelen **en aanwijzing van de soorten verwilderde dieren en exoten voor de bestrijding waarvan het geweer of jachtvogels kunnen worden gebruikt (hoofdstuk 3, titel 3.1, van de regeling; paragraaf 3.1 van de toelichting)**”. Maar: Deze lijst van aangewezen soorten ontbreekt in de Regeling. Voorstel voor een lijst zoals bedoeld in Toelichting p. 3 van aan te wijzen soorten (vgl bijlage 1 van de Regeling beheer en schadebestrijding dieren van de FF-wet), deze lijst kan naar behoefte en noodzaak worden geactualiseerd:
 - Verwilderde Postduif
 - Verwilderde Grauwe Gans / Boerengans / Soepgans
 - Verwilderde Kat (o.a. i.v.m. risico hybridisatie Europese Wilde Kat in Brabant en Limburg)
 - Indische gans
 - Zwarte zwaan
 - Nijlgans
 - Rosse Stekelstaart
 - Huiskraai
 - Halsbandparkiet
 - Moeflon
 - Muntjak
 - Amerikaanse nerts
 - Marterhond (wasbeerhond)
 - Wasbeer
 - Pallas eekhoorn
 - Grijs eekhoorn
 - Siberische grondeekhoorn
 - Beverrat
 - Muskusrat
22. Het gebruik van geweren, inclusief lucht-gas en veer-drukwapens, wordt toegestaan, ook tussen zonsondergang en zonsopgang, evenals hulpmiddelen als kunstlicht en nachtzicht/restlicht/warmtebeeld-apparatuur (al dan niet in combinatie en al dan niet gemonteerd op een geweer) als middelen en methoden voor het doden van de onbeschermde soorten (bruine rat, zwarte rat en huismuis). Hierdoor kan dan lokaal, ook in gebouwen en in de bebouwde kom zeer effectief de overlast en schade door deze onbeschermde diersoorten worden bestreden (schade aan gewassen, bezittingen, gezondheidsrisico's). Dit kan worden geregeld in de Regeling bij het op basis van artikel 3.26 lid 1 onder d/4 van de wet door het op eenzelfde wijze aanwijzen van deze soorten als de exoten en verwilderde dieren die met het geweer kunnen worden bestreden. Daarbij regelen dat het gebruik van het geweer tussen zonsondergang en zonsopgang en in de bebouwde kom is toegestaan (in afwijking van de artikel 3.16 lid 1 van het Besluit) en ook dat de beperkingen van 3.13 lid 4 van het Besluit niet gelden bij de bestrijding van genoemde soorten.
23. Daarnaast zou het wenselijk zijn als anders dan door gebruik van aanwijzing/opdracht geven door GS (nadeel: toetsing aan voorwaarden) het gebruik van lucht-gas en vuurdrukwapens beschikbaar

komen voor het doden van ratten (bruine, zwarte, muskus) welke gevangen zijn in levendvangmiddelen voor de plaagdierbestrijders. Nu heeft men daartoe eigenlijk geen geschikte middelen voorhanden. Dit kan worden geregeld bij het op basis van artikel 3.26 lid 1 onder d/4 van de wet door het op eenzelfde wijze aanwijzen van deze soorten als de exoten en verwilderde dieren die met het geweer kunnen worden bestreden (in de Regeling). Daarbij regelen dat in afwijking van artikel 13 lid 1 van het Besluit ook een lucht- gas of veerdrukwapen kan worden gebruikt.

24. Uit art 3.1 Wn volgt dat voor vogels die in Nederland ***niet van nature in het wild voorkomen*** het niet verboden is om ze te doden of vangen, alsook geen verbod om ze te vervoeren, onder zich te hebben of te verkopen. Dit dan ook uitdrukkelijk zo benoemen in de Toelichtingen.